

Tilecuș. Festival la a treia ediție

„Sat și tradiție”

Tradițiile românilor sunt comori inestimabile, ce nu trebuie uitate, părăsite și nici schimbate prin troc cu alte obiceiuri importate din alte țări. Ele sunt ale noastre, ne caracterizează ca popor, ne definesc și prin ele ne simțim mai bogați, mai aleși, mai mândri.

Tradițiile românilor sunt diferite de la o zonă la alta, după cum spune vorba: „câte bordeie atâtea obiceiuri”, însă tocmai acest fapt ne face mai atrăgători, mai originali. Poporul român a fost dintotdeauna un popor credincios ortodox, iar majoritatea tradițiilor și obiceiurilor relaționează cu sărbătorile religioase. Sunt zone în țară unde tradițiile strămoșești nu s-au pierdut și dăinuie peste veacuri, nu și-au pierdut farmecul și practica nici în zilele noastre moderne, mereu în schimbare. Mă refer la zona Crișanei, a Maramureșului etc., unde se produce ceramica albă și roșie, unice în Europa. Prelucrarea lânii oilor (de la tors cu furca la țesut etc.) până la realizarea de covoare în războiul de țesut, prelucrarea lemnului în construcții, sculpturi și unelte în gospodărie, costumele populare de o rară frumusețe și diversitate coloristică realizate cu pricepere și răbdare constituie o viziune spectaculoasă în festivaluri și spectacole și chiar în portul popular zilnic. Folclorul, acest izvor nesecat și variat de cântece și dansuri, îi însoțește pe români de-a lungul existenței lor, în principalele momente din viață și la sărbătorile religioase. În special mediul rural este păstrătorul și custodele tradițiilor și obiceiurilor strămoșești. Aici s-au păstrat: vorba, portul, obiceiurile gastronomice, preocupările lor zilnice, dar mai ales ospitalitatea, prin care ne-am câpătat faima noi, românii. Miroslul

cozonacilor, al cărnaților afumați, al tobei și sarmalelor de Crăciun, prezența la aceste tradiții și obiceiuri ne umple inimile de bucurie. Ele vestesc marea sărbătoare a Nașterii Mântuitorului și se constituie în sentimente de fericire și împăcare sufletească. Aceste câteva argumente definesc tradiția ca element inseparabil al identității noastre naționale, pe care avem nobila datorie să o apărăm și s-o eternizăm. Printre manifestările folclorice ce se încadrează în acest areal artistic, un loc aparte îl are festivalul „Sat și tradiție” de la Tilecuș, comuna Tileagd, inițiat de inimoasa profesoară, iubitoare și culegătoare de folclor, de tradiții și obiceiuri străbune, Maria Ardelean. Pentru a le valorifica și transmite generațiilor următoare, a înființat Asociația culturală „Cununa de pe Criș”. În cadrul acestui ansamblu cu o vechime de peste 35 de ani activează șase formații care oferă publicului în spectacole, festivaluri și concursuri nestemate ale tradițiilor populare din acest areal artistic. Ansamblurile folclorice care au onorat invitația d-nei Ardelean, prin repertoriul prezentat, au îmbogățit comoara tradițiilor și obiceiurilor cu elemente specifice din zonele pe care le-a reprezentat. Ambientul plăcut în care s-a desfășurat festivalul, în căminul cultural, a înnobilit ideea tradițiilor, prin ornarea cu covoare, șterguri și alte obiecte din creația harnicelor gospodine. Produsele gastronomice, expuse într-un apetisant aranjament, au completat cum nu se poate mai bine autenticul și tradiționalul. După rugăciunea „Tatăl Nostru”, rostită cu voce tare de toți spectatorii, la îndemnul preotului paroh, Sebastian Lacatoș, și-a început evoluția scenică Ansamblul folcloric „Trei sate, trei surori” din Săcădat. Atât grupul vocal,

soliștii și mai ales dansurile populare au răspuns exigențelor, oferind momente tradiționale prin cântec și dans. Am remarcat implicarea directă a cadrelor didactice, ca realizatori, regizori și interpreți: Laurenția Sime, Maria Sime și Mihai Jula. A urmat Ansamblul „Codrenii Bihorului” din Roșia, coordonator prof. Daniela Gherle. Programul prezentat, în care au excelat dansurile (feciorescu, polca, tropotita, găzdăceasca), a încântat atât prin costumație, cât și prin execuție de excepție. Grupul vocal, împreună cu vocea caldă și plăcută a solistei Andreea Zăvoianu, a completat frumosul spectacol al celor din Roșia. „Cireașa de pe tort” a festivalului a reprezentat-o formațiile artistice componente ale Ansamblului „Cununa de pe Criș”. Atât Grupul Vocal, horitoarele, dansurile și soliștii, teatrul nescris, dar, în special, momentele prezentate din „nunta bătrânească” din Tilecuș, au promovat autenticul și tradiționalul: alaiul mirelui la poarta miresei, dialogul grăitorilor, prezentarea miresei, Lerundatul, momentul socăcițelor, jocul miresei etc. Au creat o diversitate artistică câțiva soliști consacrați de muzică populară din Bihor, care au adus în fața publicului nestemate ale melosului bihorean:

Mădălina Ilea, Andrei Dem, Elena Mihața, Andrei Corb și, nu în ultimul rând, frumoasa și talentata Roxana Buzle, în dublă postură de solistă și prezentatoare. O surpriză în festival a fost prezența Vioricăi Cherteș, președinta Asociației Femeilor Ortodoxe Române din Episcopia Oradea, însoțită de un alt tânăr solist de muzică populară ce se află la porțile consacării, Alexandru Carțiș. A fost selectat de TVR, în spectacolul concurs „O vedetă populară” ce va putea fi vizionat, duminică, 12 noiembrie, ora 20.00, pe TVR 1. În cuvântul său, Viorica Cherteș a adresat felicitări organizatorilor acestui festival, menționând faptul că majoritatea artiștilor amatori sunt femeile, prezente în toate domeniile vieții: de la cea de mamă și soție la cea de gospodină și artistă amatoare. A omagiat aportul important al femeii din mediul rural, pentru trudă și oboseală, dar și pentru realizările sale. O mică mostră a constituit-o colțul amenajat cu delicioase și apetisante produse gastronomice, pregătite de femeile artiste din Tilecuș. La reușita acestui festival tradițional a contribuit Asociația Culturală „Cununa de pe Criș”, în parteneriat cu CJCPCT Bihor și Primăria Tileagd, care merită felicitări.

■ Nicu RĂCUCIU

Conferință în Cetatea Oradea Vaccinarea, argumente și contraargumente

Vineri, 10 noiembrie, la Cafeneaua literară R&R din Cetatea Oradea va avea loc o conferință-dezbateri, cu titlul generic Vaccinarea - argumente și contraargumente. La eveniment sunt invitați atât părinții, cât și orădenii care nu au copii, indiferent dacă au fost sau nu vaccinați.

Conferința este susținută de dr. Alina Stoicovici, medic specialist în medicina de familie, homeopatie, acupunctură și apifitoterapie. Printre temele de discuție care vor fi abordate se află și: scurt istoric al vaccinării, vaccinurile de altă dată, vaccinurile moderne, efectele vaccinării în timp, vaccinarea homeopată, și dezbateri pe temele amintite. Părinții sunt informați că spațiul este dotat cu loc de joacă pentru copii, astfel că micuții sunt bineveniți la conferință. Numărul de locuri este limitat, iar orădenii care doresc să participe sunt rugați să se înscrie la numărul de telefon: 0727.708.365 (dr. Stoicovici).

Intrarea la eveniment este liberă. ■ A.C.

Flash Rutier

Biciclist băgat în spital de o șoferiță neatentă

O femeie de 28 de ani, din Oradea, în timp ce conducea un autoturism, joi, 2 noiembrie, la ora 05.55, pe Calea Mareșal Averescu din Oradea, la ieșirea din curtea interioară a unui imobil, nu a respectat semnificația indicatorului rutier „Oprire” și a pătruns în intersecție fără a acorda prioritate de trecere.

Astfel, a accidentat cu partea frontală a autoturismului un bărbat de 58 de ani, din Oradea, care circula cu bicicleta pe partea carosabilă, pe sensul opus de deplasare, pe un sector de drum cu sens unic. În urma accidentului rutier, biciclistul a suferit multiple leziuni, pentru îngrijirea cărora a fost transportat la spital.

Permisul nu este opțional!

Tot joi, la ora 18.20, pe DN19, în Săcueni, polițiști din cadrul Poliției Săcueni au depistat în trafic un bărbat de 27 de ani, din loc. Vladimirescu, județul Arad, în timp ce conducea un autoturism, fără a poseda permis de conducere pentru nicio categorie de autovehicule. În cauză a fost întocmit dosar penal, iar cercetările continuă. Vineri, 3 noiembrie, la ora 00.10, pe strada Muzeului din Oradea, polițiștii Biroului de Ordine Publică au depistat în trafic un bărbat de 38 de ani, din Cluj-Napoca, în timp ce conducea un autoturism, având suspendat dreptul de a conduce autovehicule pe drumurile publice. În cauză a fost întocmit dosar penal, iar cercetările sunt continuate de polițiștii rutieri orădeni.

Cercetat penal pentru conducere sub influența alcoolului

Polițiști din cadrul Poliției Ștei au depistat în trafic vineri, 3 noiembrie, la ora 02.00, pe strada Poet Andrei Mureșanu din Ștei, un bărbat de 61 de ani, din Ștei, în timp ce conducea un autoturism, aflându-se sub influența băuturilor alcoolice. În urma testării conducătorului auto cu aparatul etilotest, s-a constatat că acesta prezenta o concentrație alcoolică de 0,69 mg/l alcool pur în aerul expirat. Celui în cauză i-au fost recoltate probe biologice în vederea stabilirii alcoolemiei. În cauză a fost întocmit dosar penal, iar cercetările continuă. ■

Duminică, în Parcul Bălcescu

Ultimul târg de păsări și animale mici

Asociația Lotus Oradea organizează duminică, 5 noiembrie, între orele 7.00 și 13.00, în Parcul Nicolae Bălcescu, ultimul târg de păsări și animale mici din acest an, la care intrarea va fi gratuită atât pentru crescători, cât și pentru vizitatori.

Potrivit lui Ciprian Ionescu, reprezentant al asociației, la eveniment vor participa peste 100 de crescători din Oradea, Bihor și județele învecinate. Nici de la această ediție nu vor lipsi diferite specii de animale și pă-

sări: iepuri, găini, găște, rațe, porumbei, papagali, câini etc. De asemenea, în Parcul Bălcescu va fi amenajată și o zonă specială cu jocuri pentru copii, dar și o zonă alimentară cu mici și bere. Scopul acestui eveniment este de a aduce o bucurie celor mici, care au ocazia să vadă pe viu cum arată păsările sau animalele mici pe care de obicei le văd doar la televizor sau în cărți. „Un alt scop al acestui târg este acela de a le insufla copiilor și tinerilor pasiunea pentru creșterea păsărilor și animalelor mici, mai precis de a forma tinerii crescători”, a mai spus Ciprian Ionescu.

■ L.I.